МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА

Навчально-науковий юридичний інститут

Кафедра трудового, екологічного та аграрного права

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПРАВО ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ УКРАЇНИ

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма «Право»

Спеціальність D8 «Право»

Галузь знань D «Бізнес, адміністрування та право»

Затверджено на засіданні кафедри
трудового, екологічного та аграрного
права
Протокол № 1 від 26 серпня 2026

м. Івано-Франківськ - 2026

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Право охорони довкілля України
Викладач	Кобецька Надія Романівна, проф., д.ю.н., проф. кафедри трудового, екологічного та аграрного права Данилюк Леся Романівна, доц., к.ю.н., доц. кафедри трудового, екологічного та аграрного права
Контактний телефон викладача	(0342) 507822
E-mail викладача	lesia.danyliuk@cnu.edu.ua nadiia.kobetska@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку індивідуальних занять зі студентами, розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри https://ktetap.pnu.edu.ua/informatsiia-shchodo-navchalnoho-protsesu/ Також можливі консультації шляхом листування через корпоративну електронну пошту

2. Анотація до навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни є норми права, які регулюють відносини, пов'язані з охороною довкілля загалом, із охороною довкілля при забезпеченні екологічної безпеки та з особливостями правового режиму охорони довкілля.

Навчальна дисципліна «Право охорони довкілля України» включає:
Змістовний модуль 1. Теоретико-правові засади правової охорони довкілля.
Змістовний модуль 2. Правовий механізм забезпечення екологічної безпеки.
Змістовний модуль 3. Особливості правового режиму охорони довкілля.

Питання правової охорони довкілля є пріоритетним в контексті екологічної політики України та євроінтеграційних процесів. Як відомо, після опублікування Європейської зеленої угоди (European Green Deal), Європейський Союз взяв так званий «зелений» напрям у своїй політиці та діяльності, що має на меті кліматичну нейтральність європейського континенту до 2050 року.
Оскільки Україна оголосила свої євроінтеграційні наміри понад десять років назад із підписанням Угоди про асоціацію, то зрозуміло, що поступова імплементація цілей Європейської зеленої угоди та всіх похідних документів постане неминучим завданням.
Більше того, враховуючи масштабні наслідки воєнних дій для українського довкілля, очевидним є, що попереду чекає робота з реалізації плану відновлення довкілля й розробка, затвердження супутніх стратегій із залученням широкого спектру вітчизняних і іноземних фахівців. І ці документи повинні бути багато функціональними, бо крім ліквідації наслідків воєнних дій повинні одночасно відповідати новим стандартам європейської спільноти.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є формування в студентів знань щодо особливостей правової охорони довкілля України; вивчення ними норми права України та ЄС, які регулюють відносини, пов'язані з охороною довкілля загалом, із охороною довкілля при

забезпеченні екологічної безпеки та з специфікою правового режиму охорони довкілля в Україні; засвоєння значення вказаних норм і їх цінності в контексті сталого розвитку; акцентування на важливості правових інститутів охорони довкілля в Україні та ЄС; демонстрація зростаючої ролі еколого-правових проблем і безумовної необхідності правової охорони довкілля на сучасному етапі розвитку України; ознайомлення з найбільш актуальними теоретичними та практичними питаннями, що виникають в процесі правової охорони довкілля України.

Основними цілями вивчення дисципліни є набуття студентами знань та розуміння змісту законодавчих актів, які регулюють відносини, пов'язані з охороною довкілля в Україні та ЄС загалом, із охороною довкілля при забезпеченні екологічної безпеки та з особливостями правового режиму охорони довкілля в Україні; формування в них вмінь та навичок щодо правильного застосування вказаних норм і розв'язання практичних проблем, які виникають в процесі їх реалізації; розвинути в них здатність працювати з відповідними нормативно-правовими документами.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності:
ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК11. Здатність реалізовувати свої право та обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
ЗК15. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

Фахові компетентності:
СК4. Здатність застосовувати Конвенцію про захист прав людини та основоположних свобод, а також процедурну практику Європейського суду з прав людини.
СК6. Здатність здійснювати порівняльний аналіз окремих правових інститутів права Європейського Союзу та Ради Європи і правової системи України.
СК8. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини.
СК10. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.
СК12. Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові пропозиції.
СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.
СК14. Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.
СК16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

Програмні результати навчання:
ПРН 2. Знати та розуміти міжнародні стандарти прав людини, положення Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практику Європейського суду з прав людини.
ПРН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.
ПРН 4. Знати та розуміти основи права Європейського Союзу.
ПРН 5. Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю.

ПРН 7. Складати та узгоджувати план власного прикладного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами.
ПРН 13. Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального та процесуального права.
ПРН 14. Використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для правничої діяльності.
ПРН 18. Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.
ПРН 19. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.
ПРН 20. Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.
ПРН 22. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

лекції	10
семінарські	6
практичні	0
лабораторні	0
самостійна робота	74

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
5	D8 Право	3-ій	Нормативний

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	сем/пр/лаб заняття	сам.роб.
Змістовний модуль 1. Теоретико-правові засади правової охорони довкілля			
Тема 1. Джерела правової охорони довкілля	0	0	4
Тема 2. Принципи правової охорони довкілля	0	0	4
Тема 3. Екологічні права та обов’язки громадян України	2	2	4
Тема 4. Правові засади управління в галузі охорони довкілля України	3	2	2
Тема 5. Право власності на природні об’єкти та їх ресурси, право природокористування в Україні	0	0	4
Тема 6. Економічно-правовий механізм охорони довкілля	1	0	4
Тема 7. Юридична відповідальність за природоохоронні правопорушення	0	0	4

Змістовний модуль 2. Правовий механізм забезпечення екологічної безпеки			
Тема 8. Поняття та зміст екологічної безпеки	2	0	2
Тема 9. Теоретичні основи права екологічної безпеки		0	2
Тема 10. Правовий режим зон надзвичайних екологічних ситуацій		0	4
Тема 11. Правова охорона довкілля в промисловості, сільському господарстві та на транспорті		0	2
Тема 12. Правова охорона довкілля в сфері використання ядерної енергії		0	4
Тема 13. Правові засади забезпечення біологічної та генетичної безпеки		0	4
Тема 14. Правова охорона довкілля при управлінні відходами		2	4
Змістовний модуль 3. Особливості правового режиму охорони довкілля			
Тема 15. Правовий режим охорони земель, надр, лісів, тваринного світу	0	0	4
Тема 16. Правовий режим охорони вод	0	0	4
Тема 17. Правовий режим охорони атмосферного повітря	1	0	4
Тема 18. Правовий режим охорони природно-заповідного фонду та екологічної мережі	1	2	4
Тема 19. Правовий режим курортних, лікувально-оздоровчих та рекреаційних зон, охорони виключної (морської) економічної зони та континентального шельфу	0	0	4
Тема 20. Правові засади попередження змін клімату	0	0	4
ЗАГ.:	10	8	72

6. Система оцінювання навчальної дисципліни	
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	визначається Порядком організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, введеним в дію наказом ректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника від 19 травня 2023 р. № 309 https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf, а також Методичними рекомендаціями до порядку оцінювання успішності здобувачів вищої освіти у навчально-науковому юридичному інституті (далі - МРПОУ), затвердженими Вченою радою навчально-

	наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол №13 від 27 червня 2024 р.) https://law.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/100/2024/11/metodychni-rekomendatsii-pro-poriadok-otsiniuvannia-uspishnosti.pdf.
Вимоги до письмових робіт	Передбачається виконання письмової самостійної роботи (пп. 2.5.4 МРПОУ). Завдання для самостійної роботи розробляються керівниками навчальних дисциплін, затверджуються на засіданні відповідної кафедри, включаються до методичних вказівок, розміщуються на сайті. Студенти виконують відповідні завдання у міжсесійний період, при цьому маючи можливість консультуватися з викладачем в години проведення індивідуальних занять, і здають їх на відповідні кафедри до початку екзаменаційно-залікової сесії (пп. 3.3.1 МРПОУ). Вивчення дисципліни передбачає обов'язкове виконання всіма студентами письмової домашньої контрольної роботи. Кожен студент відповідної навчальної групи виконує домашню контрольну роботу за індивідуальним варіантом відповідно до порядкового номера цього студента за списком в навчальних журналах академгрупи. Роботи виконуються в друкованому вигляді. Максимальна оцінка роботи – 25 балів. Завдання та вимоги до виконання контрольної містяться в Методичних вказівках і завданнях для самостійної роботи студентів заочної форми навчання https://ktetap.pnu.edu.ua/zaochna-forma-navchannia-3/.
Семінарські заняття	Завдання для семінарських занять визначені у методичних вказівках, що розміщені на сайті кафедри: https://ktetap.pnu.edu.ua/zaochna-forma-navchannia-3/, а також в системі дистанційного навчання: https://d-learn.pnu.edu.ua. Максимальна кількість балів за семінарські заняття – 25 (пп. 2.5.3 МРПОУ).
Умови допуску до підсумкового контролю	Порядок та організація контролю знань студентів, зокрема, умови допуску до підсумкового контролю визначаються МРПОУ. Невиконання завдань для самостійної роботи чи невчасна її здача на кафедру є підставою для недопуску здобувача до здачі екзамену.
Підсумковий контроль	Підсумковий контроль – екзамен. Варіанти завдань на екзамен, бали за їх виконання, критерії оцінювання розробляються керівником навчальної дисципліни та затверджуються на засіданні відповідної кафедри (пп. 3.3.4 МРПОУ). Екзамен проводиться у формі тестування з використанням системи дистанційного навчання університету. Екзаменаційні завдання охоплюють 25 тестових запитань (закритої форми з одною правильною відповіддю) по 2 бали. Максимальний бал за екзамен становить 50 балів.

	Підсумковий бал складається з суми підсумкового балу за семінарські заняття (максимально 25 балів), балу за самостійну роботу(максимально 25 балів) та балу за екзамен (максимально 50 балів) (пп. 2.5.1-2.5.2 МРПОУ). Підсумковий бал становить максимально 100 балів.

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи:
Планується виконання студентами заочної форми обов'язкової домашньої письмової контрольної роботи, вимоги до якої визначені в Методичних вказівках і завданнях для самостійної роботи студентів заочної форми навчання – Методичні вказівки розміщені на сайті кафедри https://ktetap.pnu.edu.ua/zaochna-forma-navchannia-3/.

Академічна доброчесність:
Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, визначених Положенням про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09/Нова-редакція-Положення-про-запобігання-академічному-плагіату.pdf, усвідомлюючи наслідки порушення.
Реагування на порушення академічної доброчесності здійснюється відповідно до встановлених процедур https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2024/05/pr.01.1.1-08_2024-protsedura_8_universytet.pdf.

Відвідування занять:
Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають лекції і практичні заняття курсу.

Неформальна освіта:
Питання визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті регулюється Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.33_2022-polozhennia-pro-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-osvity-v-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylia-stefanyka.pdf.
Визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти здійснюється одноосібним рішенням директора за умови, що назви освітніх компонент ідентичні або мають незначну стилістичну розбіжність; співпадає загальний обсяг годин (кредитів ЄКТС); співпадають компетентності та програмні результати навчання з дисципліни / дисциплін та результатів неформальної освіти або на підставі висновку експертної комісії кафедри.

8. Рекомендована література

1. Екологічне право: підруч. для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. / за ред. А. П. Гетьмана. Харків: Право, 2019. https://pravo-izdat.com.ua/image/data/Files/734/3_Ekologichne%20pravo_Pidruchnik_vnutri.pdf

2. Кобецька Н. Р. Екологічне право України: навч. посібник. 2-ге вид., перероб. і допов. Київ: Юрінком Інтер, 2008. http://lib.pnu.edu.ua:8080/bitstream.pdf

3. Краснова Ю. А. Право екологічної безпеки: навчальний посібник. Київ: ЦП «Компринт», 2019. https://hozpravoreposit.kyiv.ua/bitstream/handle

4. Realization of Sustainable Development Principle in Environmental Legal Relations: Legislation and Law Enforcement Practice in Ukraine: monograph / Editors N. Kobetska, Z. Yaremak, L. Danyliuk. Ivano-Frankivsk: Vasyl Stefanyk Precarpathian National University, 2022. 226 p. URL: http://lib.pnu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/15427/1/монографія_2022.pdf.

5. Zoryana Yaremak, Lesia Danyliuk, Nadiia Kobetska. Legal Protection of Environment in Conditions of War. *Grassroots Journal of Natural Resources.* Montreal, 2024. Volume 7. Issue 3. P. s5–s29. DOI: https://doi.org/10.33002/nr2581.6853.0703ukr01

Детальний перелік монографічної, наукової, науково-практичної літератури, нормативних джерел та інформаційних ресурсів до кожної теми міститься в Методичних рекомендаціях до вивчення відповідної дисципліни, які надаються студенту в електронній формі до початку семестру.

Викладачі:
д.ю.н., проф. Надія Кобецька
к.ю.н., доц. Леся Данилюк